

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בתנ"ך

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית
מרכיב 70% מן הרמה הרגילה

מועד חורף תשפ"ו 2026

סמל שאלון: 1261

הפתרון נכתב על ידי עדי שטרן
מצוות מורי רשת החינוך אנקורי

שאלה 1

סעיף א

1. דרישת שרה מאברהם היא לגרש מביתה את שפחתה הגר ואת בנה ישמעאל. הנימוק לכך הוא שהיא רוצה שבנה הביולוגי, יצחק, ולא בן האמה, ישמעאל, יהיה היורש של אברהם.
2. מה שיכול לשכנע את אברהם בדברי ה' הוא שהוא אומר לו שלא יחשוש לגורלם של הגר וישמעאל, שישמע בקולה של שרה, כי גם מבנו ישמעאל יצא עם שיהיה חלק מזרעו של אברהם.

סעיף ב

1. החמלה של ה' על הגר באה לידי ביטוי כשמלאך ה' פונה אליה בפס' יז: "וַיִּקְרָא מֶלֶאךָ אֱלֹהִים אֶל-הָגֵר מִן-הַשָּׂמַיִם, וַיֹּאמֶר לָהּ מַה-לָּךְ הָגֵר; אֶל-תִּירָאִי, כִּי-שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל-קוֹל הַנֶּעֱרָר בְּאָשֶׁר הוּא-שָׁם" - המלאך מרגיע אותה, אומר לה שלא תפחד.

החמלה של ה' על ישמעאל באה לידי ביטוי כשמלאך ה' פונה אליה בפס' יח: "קוּמִי שְׂאִי אֶת-הַנֶּעֱרָר, וְהַחֲזִיקִי אֶת-יָדָךְ בּוֹ: כִּי-לְגוֹי גָּדוֹל, אֲשִׁימְנֶנּוּ" - מעודד אותה לקום וללכת לעבר ישמעאל, להקים אותו, ומבשר לה שיצא ממנו עם גדול. כמו כן הוא פוקח את עיניה לראות שיש בקרבת באר ממנה היא יכולה להשקות את ישמעאל: "וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת-עֵינֶיהָ, וַתֵּרָא בְּאֵר מַיִם; וַתֵּלֶךְ וַתִּמְלֵא אֶת-הַחֲמָת, מַיִם, וַתִּשָּׁק, אֶת-הַנֶּעֱרָר"

2. לפי המדרש, הביקורת של המלאכים כלפי אלוהים היא שזה שהוא מציל את ישמעאל זהו מעשה שהולך לפגוע בעתיד בעם ישראל, שכן הישמעאלים עתידים להיות אויבים של העם. תגובת ה' מעידה שהוא שופט עפ"י עקרונות צדק מכיוון שהוא משיב להם שהוא לא דן אדם אלא לפי מעשיו העכשוויים, ונכון לעכשיו ישמעאל לא עשה שום דבר פסול שמצדיק לא להציל אותו ממוות.

סעיף ג

1. המענה של אברהם לאבימלך מעיד שהוא הגן על זכויותיו בברית ביניהם בכך שלפני שרכת עימו ברית, הוא עמד על זכותו להשבת באר המים שחפר ושנגזלה ממנו ע"י עבדיו של אבימלך (פס' כד-כה): "וַיֹּאמֶר, אַבְרָהָם, אֲנֹכִי, אֲשַׁבֵּעַ. וְהִזְכַּח אַבְרָהָם, אֶת-אַבְיִמֶלֶךְ, עַל-אֲדֹת בְּאֵר הַמַּיִם, אֲשֶׁר גָּזְלוּ עֲבָדֵי אַבְיִמֶלֶךְ."

2. אבימלך תוהה מדוע אברהם מעמיד את שבע הכבשים בנפרד מהיתר: "וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ, אֶל-אַבְרָהָם: מָה הֵנָּה, שְׁבַע כְּבָשֹׁת הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ, לְבִדְנָה", ואברהם מסביר שהן משמשות כסוג של עדות לכך שבכך שאבימלך יקח אותן, הוא מבטיח לו שהבאר שהוא חפר הינה שלו באופן בלעדי, מעכשיו והלאה (פס' ל): "וַיֹּאמֶר--כִּי אֶת-שְׁבַע כְּבָשֹׁת, תִּקַּח מִיָּדִי: בְּעֶבֶר תִּהְיֶה-לִּי לְעֵדָה, כִּי חִפְרְתִּי אֶת-הַבְּאֵר הַזֹּאת."

1. רבקה רצתה שיעקב, בנה המועדף, יקבל את ברכת הבכורה של יצחק אביו, ברכה שמעידה שהוא היורש של אביו. כדי לממש את רצונה היא שלחה את יעקב, בזמן שעשיו אחיו נשלח ע"י אביו לצוד לו ציד ולהכין לו מטעמים לפני שמעניק לו את הבכורה, להביא בעצמו עזים מהחצר כדי להכין מטעמים כפי שעשיו מכין, ושיעקב ייכנס לפניו להגיש אותם לאביו ויקבל את הברכה במקום אחיו.
2. הסכנה הצפויה ליעקב היא שעשיו אחיו יכעס מאוד על המעשה ואף ירצה להרוג אותו בגינו. הפעולה שרבקה נקטה כדי להגן עליו היא לשלוח אותו, עד יעבור זעמו של עשיו, אל אחיה לבן בחרן, וזאת תוך כדי אמתלה (תירוץ) שהיא רוצה שיעקב ימצא לעצמו אישה שלא מבנות הכנעני/החתי היושבות בארץ אלא מארצה.

סעיף ב

1. המעשים של יעקב ושל תמר דומים בכך ששניהם הסתירו את זהותם האמתית כדי לקדם את האינטרסים של עצמם.

יעקב התחזה לעשיו אחיו, והמעשה שלו עזר לו לקבל את ברכת הבכורה של אביו (פס' טו-יט, כז): "ותקח רבקה את-בגדי עשו בנה הגדל, החמדת, אשר אתה, בבית; ותלבש את-יעקב, בנה הקטן. טז ואת, ערת גדדי העזים, הלבישה, על-גדיו--ועל, חלקת צנארו. יז ותתן את-המטעמים ואת-הלחם, אשר עשתה, ביד, יעקב בנה. יח ויבא אל-אביו, ויאמר אבי; ויאמר הנני, מי אתה בני. יט ויאמר יעקב אל-אביו, אנכי עשו בכרד--עשיתי, כאשר דברת אלי; קום-נא שבה, ואכלה מציד--בעבור, תברכני נפשך... ויגש, וישק-לו, וירח את-ריח בגדיו, ויברכהו" (אפשר גם לצטט מפס' כח-כט).

המעשה של תמר הציל אותה מלהמשיך ולשבת כאישה אלמנה בבית אביה, ללא יכולת להתקדם בחיים, להתחתן ולהוליד ילדים (בנים), מה שהשאיר אותה כאישה בעלת מעמד נחות וחסרת סיכוי לפרנסה בשארית חייה. היא מתחזה לזונה וממתינה בצד הדרך ליהודה החם שלה (פס' יד, יח): "ותסר בגדי אלמנותה מעליה, ותכס בצעיף ותתעלף, ותשב בפתח עינים, אשר על-דרך; ותמננה: טו ויראה יהודה, ויחשבה לזונה: פי כסטה, פניה... ויתן-לה ויבא אליה, ויתהר לו...".

2. המעשה של תמר אכן נבע מעשיית צדק, שכן יהודה אכן לא התכוון לתת את שלה בנו שיהיה לה לבעל: יא ויאמר יהודה לתמר פלתו שבי אלמנה בית-אביך, עד-יגדל שלה בני--פי אמר, פן-ימות גם-הוא כאחיו; ותלך תמר, ותשב בית אביה... ותכס בצעיף ותתעלף, ותשב בפתח עינים, אשר על-דרך ותמננה פי ראיה, כי-גדל שלה, והוא, לא-נתנה לו לאשה".

לדעתי, המעשה של יעקב אינו מונע מעשיית צדק אלא מאנוכיות - עשיו הוא הבכור שלו שמורה זכות הבכורה, הוא גם מעלה חשש מפני ביצוע התכנית: "אולי ימשני אבי, והייתי בעיניו כמתעתע; והבאתי עלי קללה, ולא ברכה" - אם הוא היה פועל מתוך מניע של צדק הוא לא היה חושש מההשלכות, כפי שתמר על אף שכמעט הוצאה להורג, פעלה בנחישות וללא חשש.

לדעתי יעקב פועל מתוך עשיית צדק מכיוון שעשיו לא היה ראוי לברכת הבכורה כיורשו של יצחק מכיוון שהוא לא האמין בה' אלוהיו : "ויאמר יצחק אל-בנו, מה-זה מהרפת למצא בני ; ויאמר, פי הקרה והנה אלהיך לפני", לכן פעולתו מוצדקת.

סעיף ג

1. ברכתו של יצחק ליעקב עדיפה על ברכתו לעשיו :

- בהיבט הכלכלי - יעקב בורך ב: "ויתן-לך, האלהים, מטל השמים, ומשמני הארץ--ורב דגן, ותירוש" ולעומתו עשיו מבורך ב: "הנה משמני הארץ, והנה מושבך, ומטל השמים מעל" - כלומר שניהם מקבלים משמני הארץ ופיריון מהגשמים שירדו בארץ, אבל רק ליעקב יצא מזה הרבה יבול, דגן ותירוש.

- בהיבט השלטוני - יעקב מבורך ב: "ועבדוך עמים, וישתחו (וישתחו) לך לאמים--הנה גביר לאחיד, וישתחו לך בני אמה" - העמים שסביבך, ביניהם גם עמו של אחיד יהיו משועבדים אליך.

ואילו לעשיו אומר: "ועל-חרבך תחיה, ואת-אחיד תעבד ; והנה פאשר תריד, ופרקת עלו מעל צנאך" - זו אפילו לא ברכה אלא יותר נבואה שעשיו תמיד יהיה מאויים על ידי אויביו, יהיה משועבד לאחיו (מבחינת העמים שלהם), ורק אם ימרוד בו יצליח להסיר מעליו את שלטונו.

2. לפי רד"ק, יצחק הבטיח לעשיו כדי לעודד אותו שעמו של יעקב ישלוט בעמו רק לתקופה מסוימת, לאחר מכן הוא יהיה השולט, וזה יהיה לו העונש על המעשה של גניבת הברכה - זהו הצידוק המוסרי לכך "ויאמר, בא אחיד במרמה ; ויטח, ברכתך".

שאלה 3

סעיף א

1. יחסו הנוקשה של יוסף כלפי אחיו בא לידי ביטוי בכך :

- הוא מאשים אותם שהם מרגלים שבאו "לגנוב" את סודות ארץ מצרים : "ויאמר אליהם מרגלים אתם, לראות את-ערוות הארץ באתם לראות".
- הוא מעמיד אותם במצב קשה, בו הוא מכניס את כולם לבית סוהר ומאפשר רק לאחד מהם לחזור ארצה אל אביהם יעקב: "שלחו מכם אחד, ויטח את-אחיקם, ואתם האסרו, ויבחנו דבריכם האמת אתכם ; ואם-לא--חי פרעה, פי מרגלים אתם".

2. עפ"י פס' אלו, יוסף מרכז מעט את דרישתו, מאפשר ל-9 מהם לחזור לכנען אל אביהם ורק אחד יישאר כלוא במצרים. כך יתאפשר להם לקחת יותר מזון חזרה לכנען ויהיה להם יותר קל להתמודד מול יעקב בשובם ולהסביר את שהתרחש.

שני שקרים לבנים בדברי האחים ליעקב:

- "וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ, הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאֶרֶץ, בְּזֹאת אָדַע, כִּי כָנִים אָתָם. אַחֲיָכֶם הֶאֱחָד הֵנִיחוּ אֹתִי, וְאֶת-רַעְבוֹן בְּתִיכֶם קָחוּ וְלָכוּ" - הם אינם מספרים כי תחילה יוסף רצה לאסור 9 מהם ורק אז שינה את החלטתו להשאיר אחד- זהו שקר לבן כי הם משמיטים מידע מתיאור הדברים שהתרחשו כפי שהם. ככל הנראה הם לא רצו להבהיל את יעקב יתר על המידה.
- "וְאֶת-אַחֲיָכֶם הִקְטֹן תְּבִיאוּ אֵלַי, וְיִצְמְנוּ דְבָרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ; וַיַּעֲשׂוּ-כֵן." - האחים לא מזכירים את האיום של יוסף במותם של האנשים, כלומר הם מייפים את המציאות ולא מזכירים את הדברים האכזריים שאמר יעקב כדי לא להבהיל את יעקב.

סעיף ג

1. ההצעה של ראובן היא שאם הם לא יחזרו עם בנימין לכנען, הוא יקריב תמורת הפרת ההבטחה את שני בניו: "וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן, אֶל-אָבִיו לֵאמֹר, אֶת-שְׁנֵי בְנֵי תַמִּית, אִם-לֹא אָבִיאוּנוּ אֵלֶיךָ". רש"י מכנה אותו "בכור שוטה" כי זוהי הצעה טפשית, הלוא בניו הם נכדיו של יעקב, וכי למה ירצה במותם?
2. הטראומה שמהדהדת היא אובדנו של בנו יוסף: "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם, אֲתִי שְׁפֹלְתָם: יוֹסֵף אֵינְנוּ, וְשִׁמְעוֹן אֵינְנוּ, וְאֶת-בְּנֵימִן תִּקְחוּ, עָלֵי הֵיוּ כְלָנָה", הוא כבר שכל בן אחד, שהיה אהוב עליו מאוד, והוא לא רוצה לאבד בנים נוספים - ודאי שלא את בנימין, בנה של רחל אהובתו.

חלק שני

שאלה 4

סעיף א

1. שתי הוכחות לדרישה האלוהית לנאמנות מוחלטת מקרב העם:
 - "לֹא-יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל-פָּנָי" - אלוהים דורש שלא יהיה לעם אל אחר מלבדו או בנוסף אליו
 - "לֹא-תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל-תְּמוּנָה... כִּי אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קָנָא פֶקֶד עֹון אֲבֹת עַל-בְּנֵים עַל-שְׁלֹשִׁים וְעַל-רַבָּעִים לְשָׁנָא" - ה' הוא אל קנאי, שלא מוכן לקבל בגידה בו, שיעניש בחומרה את מי שבוגד בו (ואת הדורות הבאים אחריו).
 2. "לשוא" במובן של שקר, פירושו שמותר לשאת את שם ה' ולהשבע בשמו, כל עוד השבועה מבוססת על דברי אמת ולא על דברי שקר.
- "לשוא" במובן של חינוך, פירושו שבכל מקרה אסור להשבע בשמו של ה' על דברים יומיומיים.

סעיף ב

1. בדיבר זה בא לידי ביטוי עקרון גמול מידה כנגד מידה בכך שמי שמכבד את יוצריו, אביו ואמו וכן אלוהיו, מי שמעניק לכלל בני האדם את חייהם - ראוי לזכות בגמול חיובי של אריכות חיים.
2. הדיבר שעוסק בשמירת שבת "וַיֹּאמֶר ה' בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא-תַעֲשֶׂה כָל-מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וּבְהֶמְתְּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ" - מעניק שיוויון זכויות לכל בני המשפחה והנספחים לבית כגון עבדים ובע"ח, לכולם מותרת הזכות למנוחה יום אחד בשבוע.
- או: "לֹא-תִחְמַד אִשְׁתְּךָ רֵעֶךָ" - הדיבר האוסר על אדם לחמוד את רעייתו של אדם אחר שומר על קדושת הנישואין ושלמות המשפחה שבין בני זוג.

סעיף ג

1. התפיסה החדשה שעולה מהדיברות שבין אדם לחברו היא עצם העיגון שלהם, בפעם הראשונה, במסגרת ברית שבין אדם לאלוהיו, מה שבעצם מעלה את דרגת חשיבותם במסגרת חברתית. הוא מבסס את דבריו על כך שאיסורים כאלה כבר היו ידועים ומוכרים בחברות אחרות, אך לא מוסגרו באופן הזה.
2. לפי תפיסה זו, הציווי "לא תרצח" מתפרש כמעשה אסור לא רק בין אדם לחברו אלא כהפרה של צו אלוהי.

שאלה 5

סעיף א

ה' מבטיח כי יעניק הגנה לעם: "וְשָׁלַחְתִּי לְפָנֶיךָ מַלְאָךְ וְגֵרְשִׁיתִי אֶת-הַכְּנַעֲנִי הָאֹמֵרִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרָזִי הַחֹוִי וְהַיְבוֹסִי" - הוא יוביל את העם במדבר באמצעות מלאך שלו וכשיגיעו לארץ יגרש ממנה את העמים היושבים בה.

ה' מבטיח כי יכבד את מחוייבותו לאבות: "לֵךְ עֲלֶה מִזֶּה אֶתָּה וְהָעָם אֲשֶׁר הָעֲלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁפַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיָּעֲקֹב לֵאמֹר לְזֶרַעַךְ אֶתְּנֶנָּה" הק זוכר ומתכוון לקיים את ההבטחה שנתן לאבות, את הבטחת הארץ.

ה' מבטיח כי יהיה מרוחק מהעם: "כִּי לֹא אֶעֱלֶה בְּקִרְבְּךָ כִּי עַם-קָשָׁה-עֲרָף אַתָּה פֶּן-אֶכְלָד בְּדָרְךָ" - הוא עצמו לא יוביל את העם מפני שהוא עדיין זועם על חטא העגל וחש שהוא מסוכן לעם, שהוא מסוגל להשמידו בדרך אם יהיה קרוב מדי.

סעיף ב

1. בפרק ג ה' הבטיח לעם שלא יצא בידיים ריקות ממצרים, אלא כשהב בידם, ופרק לב הם השתמשו באותו זהב על מנת לבגוד באלוהים ולהכין ממנו עגל זהב - מה שמעיד על כפיות הטובה שלהם.
2. העם מסיר את העדיים (התכשיטים) מעליו כאקט של התנצלות, ניתן ללמוד מכך שהם מתחרטים על הבגידה באלוהים ושמונתם בו מתחזקת חזרה.

1. הרחקת האוהל היא מעשה של חסד מפני שהיא עדיין מאפשרת לבני העם להתקרב לאלוהים באופן שיהיה בטוח עבורם, לפעמים דווקא הריחוק מחדש את הרצון בקרבה.
2. ראייה לכך היא "וימשך יסח את-האהל ונטה-לו מחוץ למחנה הרחק מן-המחנה וקרא לו אהל מועד והיה כל-מבקש יהיה יצא אל-אהל מועד אשר מחוץ למחנה" - המטרה של הרחקת האוהל היא הזמנה לביקור בו, רק מחוץ למחנה.

פרק שלישי- נושא הבחירה

שיבת ציון

שאלה 6

סעיף א

1. בפס' אלו העם התלונן על כך שיש פער מעמדיים גדולים בקרב העם. דוגמאות:
 - "בנינו ובנותינו אנחנו רבים ונקחה דגן ונאכלה ונחיה" - העוני כה גדול שאנשים שוקלים למסור את בניהם ובנותיהם כעבדים כדי לקבל תמורתם מזון.
 - "ויש אשר אמרים שדתינו וכרמינו ובתינו אנחנו ערבים ונקחה דגן ברעב" - שוקלים למסור שדות ורכוש בתמורה למזון.
 - "ויש אשר אמרים לוינו כסף למדת המלך שדתינו וכרמינו" - יש הלוקחים הלוואות שירושו אותם.
2. נחמיה מגיב בחריפות מכיוון שמדובר בתופעה פסולה שלא צריכה להתרחש בקרב אחים בני אותו עם.

סעיף ב

1. נחמיה דורש לקיים חוק שמיטת חובות "וגם-אני אחי ונערי נשים בהם כסף ודגן נעזבה-נא את-המשא הנה". בכך באה לידי ביטוי היותו מנהיג המהווה דוגמה אישית לאחרים כדבריה של שילה.
2. נחמיה נוקט באקט סימבולי, הוא מנער את חצנו (חגורה המשמשת כארנק) ומאיים על העשירים: "גם-חצני נערת ונאמרה ככה ינער האלהים את-כל-האיש אשר לא-יקים את-הדבר הנה" שמי שלא יעשה כדבריו, אלוהים ינער אותו עצמו. לדעתי הוא בוחר בדרך זו כי הוא יודע שאדם עשיר לא מוותר כ"כ מהר על נכסיו, והוא חייב איום כדי להבטיח שיפור במצבם של העניים והמוחלשים.

ההבדל בין התנהגותו של נחמיה כפחה לבין הפחות הקודמים לו, הוא שעל אף שיש לו את הזכות והיכולת לגזול מהם אוכל ויין: "והפחות הראשנים אשר-לפני הכבדו על-העם ויקחו מהם בלחם ויין אחר כסף-שקלים"; לקיים ארוחות פאר לאורחים מחוץ לארץ: "והבאים אלינו מן-הגוים אשר-סביבתינו על-שלחני. ואשר היה נעשה ליום אחד שור אחד צאן שש-בָּרָרוֹת וצִפְּרִים נֶעְשׂוּ-לִי וּבִין עֲשָׂרַת יָמִים בָּכָל-יֵין לְהַרְבֵּה", להנות מאוכל רב ומיין, כפי שעשו קודמיו - הוא לא ניצל את ההטבות הללו ולא נהג כך "ועם-זה לחם הפחה לא בקשתי כי-כבדה העבדה על-העם הזה" - וכל זה כדי להטיב עם העם ולא להכביד עליו.

חלק רביעי - קטע להבנה וניתוח

שאלה 11

סעיף א

1. שבטי ישראל ביקשו מרחבעם שיקל עליהם את גביית המסים שאביו שם עליהם.
2. תגובת רחבעם מעידה על היותו מלך שקול ומתון בכך שהוא לא עונה בפזיזות, אלא פונה להתייעצות עם אחרים בנושא: "ויאמר אליהם לכו-עד שלשה ימים ושובו אלי ויכלו העם".

סעיף ב

העצה שנותנים לו הזקנים: "אם-היום תהיה-עבד לעם הזה ועבדתם ועניתם ודברת אליהם דברים טובים ויהיו לך עבדים כל-הימים" - התועלת היא שאכן העם היה נאמן לו בעקבות ההיענות לבקשתם, אך הסכנה היא שיתפסו אותו כמלך קל להשפעה שמסכים במהירות וינצלו את זה בעתיד לבקשות נוספות שיכולות לפגוע במשילותו.

או: העצה של הילדים: "כה-תאמר לעם הזה אשר דברו אליך לאמר אביך הכביד את-עלנו ואתה הקל מעלינו כה תדבר אליהם קטני עבה ממתני אבי. יא ועתה אבי העמיס עליכם על כבד ואני אוסיף על-עלכם אבי יסר אתכם בשוטים ואני איסר אתכם בעקרבים" - התועלת היא שהעם יהיה כנוע בפני המלך ויבין שהוא מלך קשות, והסכנה היא שהם לא יהיו מרוצים מהסירוב שלו אליהם וימרדו בו.

סעיף ג

הסיבתיות הכפולה באה לידי ביטוי בכך שבפרק י"א מוצגת הסיבה האלוהית שעומדת ברקע שלך פילוג הממלכה והיא העונש שקיבל שלמה מאלוהים, שמתממשת גם בפרק יב פס' טו: "ולא-שמע המלך אל-העם כי-היתה סבה מעם והנה למען הקים את-דברו אשר דבר והנה ביד אחיה השילני אל-ירבעם בן-נבט". הסיבה האנושית מוצגת בפרק י"ב בשל הסירוב של רחבעם לבקשת העם, שעוררה את העם למרוד בו ולהתפלג: "וירא כל-ישראל כי לא-שמע המלך אליהם וישבו העם את-המלך דבר לאמר מה-לנו חלק בדוד ולא-נחלה בבן-ישי לאהליך? ישראל עתה ראה בידך דוד וילך? ישראל לאהליך?".

1. הוכחה ששבטי ישראל לא הסכימו לקבל את שלטונו של רחבעם : "וַיֵּן אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא-שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵהֶם וַיָּשְׁבוּ הָעָם אֶת-הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר מִה-לָּנוּ חֶלֶק בְּדָוִד וְלֹא-נַחֲלָה בְּבֶן-יֹשִׁי אֶלְהֵיָּךְ יִשְׂרָאֵל עֲתָה רָאָה בֵּיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְאַהֲלֵיוֹ" - בשל הסירוב של רחבעם לבקשת העם, שעוררה את העם למרוד בו ולהתפלג.
2. הטעות שבשיקול דעתו של רחבעם היא שכתגובה למרידה הוא שלח נציג בשם אדורם לגבות מסים מהעם, מה שעורר את זעמם אף יותר עד שסקלו אותו באבנים והרגו אותו, ורחבעם נאלץ לברוח ולהסתתר מפני העם בירושלים : "וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רַחְבֵּעַם אֶת-אַדְרָם אֲשֶׁר עַל-הַמָּס וַיִּרְגְּמוּ כָל-יִשְׂרָאֵל בּוֹ אֲבָן וַיָּמָת וְהַמֶּלֶךְ רַחְבֵּעַם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בְּמִרְכָּבָה לָנוּס יְרוּשָׁלַם".